Τον θεσμό αυτόν του πολιτεύματος οι εκπρόσωποι του λαού έχουν, πρώτοι αυτοί, χρέος να τον επιβάλλουν στον καθένα!

ΤΡ/17-8-93, ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

■ Το μικρό Μέγκα έπασχε από παιδική ανοια, ο νεαρός Αντέννας από μιά σπάνια ασθένεια του αίματος και η γριά Ερτ είχε κατεστραμμένο τον ανοσοβιολογικό τρόπο να ξεπηδουν απο το νερο. Για ενα δευτερολεπτο το μυαλό του έκανε... κλικ. Η γριά Ερτ δεν έλεγε να ξεκολλήσει τα μάτια της από το γιαπωνέζο γκέι – σαμουράι. Ο Αντέννας είχε γίνει κατακίτρινος. Διάβαζε και περί της κρυφής ιδιότητας του συζύγου της, κινδύνευε να δολοφονηθεί. Δηλαδή δεν επρόκειτο περί στοάς, επρόκειτο περί καμόρα (η «Σιδυλλα» στο Βήμα παραθέτει μοντέρνες μεθόδους).

ΕΝΑ ΑΡΘΡΟ-ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΤΟ... ΜΟΝΙΜΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΛΕΙΨΥΔΡΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ

Ώ άνδρες Λαρισαίοι! Μήπως τελικά κάνουμε μια... «τρύπα στο νερό»;

Το κείμενο που ακολουθεί δεν αποτελεί αυστηρό επιστημονικό λόγο, ούτε έχει φιλοδοξίες να κάνει υποδείξεις. Αποτελεί σκέψεις καθαρά προσωπικές που έχουν τη ρίζα τους σε διάφορα επεισόδια του παρελθόντος, πρόσφατου και απώτερου με κοινό παρανομαστή το υδατικό, εγώ θαλεγα, το υδατικό –οικολογικό πρόβλημα της Θεσσαλίας.

Επεισόδιο 1: Πριν από μήνες, έγινε απόπειρα να γκρεμιστεί το θυρόφραγμα της Λίμνης του Αργυροπουλίου. Ο λόγος; χρειάζονταν το νερό της λίμνης για πότισμα. Αυτή η λίμνη, είναι η μοναδική που μας απέμεινε στο νομό. Ολες οι άλλες; Κάρλα, Νιζερού κλπ, θυσιάστηκαν στο βωμό της αύξησης της άγροτικής γης. Το χειμώνα, η λίμνη είχε αρκετό νερό, όπως και ο Πηνειός, όπως και οι παραπόταμοί του, όπως όλα τα ρέματα και οι χείμαροι. Το χειμώνα όμως, δεν μας απασχολεί άμεσα το υδατικό πρόβλημα. Για το οικολογικό, ούτε λόγος. Και το νερό κυλάει όπως κάθε χρόνο. Στη Θεσσαλία, ο προγραμματισμός της διαχείρισης του νερού, εγώ θάλεγα των υδάτινων οικοσυστημάτων έχει το χαρακτήρα του αισθήματος της πείνας. Ψάχνουμε για φαγητό, μόνον όταν πεινάμε...

Επεισόδιο 2: Πριν λίγες μέρες, άρχισε η γη να σκίζεται. Το φαινόμενο, πιο έντονο στα Παρακάρλια: Πρώτη πιθανή εκτίμηση των ειδικών. Η πτώση του υδροφόρου οριζόντα. Οι κάτοικοι υπό το φάσμα της λειψυδρίας ζητούν με απόγνωση αλλά και φανατισμό, θάλεγα, την επανασύσταση της Κάρλας –πιο σωστά την κατασκευή του μεγάλου ταμιευτήρα. Με τον ίδιο φανατισμό, που στις αρχές της δεκαετίας του '60 ζητούσαν την αποξήρανσή της. Με τον ίδιο φανατισμό που ίσως σήμερα, ζητούν την εκτροπή του Αχελώου. Τα πρότυπα ανάπτυξης δεν άλλαξαν από τότε. Θεοποίηση των μεγάλων έργων με τη γαρνιτούρα του φανατισμού, του πανικού, του επείγοντος δηλ. της προετοιμασίας ίσως για το επόμενο λάθος. Που ανεξάρτητα, όμως, δημιουργεί το πρόσφορο έδαφος για να σπεκουλάρουν οι διάφοροι επαγγελματίες της πολιτικής.

Επεισόδιο 3: Διαβάζουμε στον τοπικό τύπο: «...Κατόπιν ενεργειών του πολιτικού κ. Τάδε, θα εισρεύσει νερό στον Πηνειό, από την λίμνη Πλαστήρα...»

Στη Θεσσαλία πραγματοποιούνται κατα καιρούς διάφορα αναπτυξιακά συνέδρια, αξιόλογα ομολογουμένως. Η Θεσσαλία εισέρχεται στην Ευρωπαϊκή σκηνή πανέτοιμη, για να πάρει τη θέση που της αξίζει. Φτάνει όμως μια τέτοια αλιγόλογη ανακοίνωση για να ακυρώσει το αναπτυξιακό προφίλ της που στήνεται καθημερινά μέσα από δεκάδες ανακοινώσεις, συσκέψεις, ημερίδες και ένα ατελείωτο χείμαρο λέξεων, εικόνων και εντύπων. Εδώ, δεν ταιριάζει απλά, ο στίχος του Σαββόπουλου: «...Κι ότι σε γλιτώνει και σου δίνει την αηδία είναι που χρειάζεται κι η γραφειοκρατία...»

Επεισόδιο 4: Νόμος 1739/87 –Είμαστε όλοι παράνομοι... Αυτός ο νόμος ορίζει ότι για την απρόσκοπτη λειτουργία ενός ποταμού ή μιας λίμνης ως οικοσυστημάτων, απαιτείται μια ελάχιστη περιοχή ή ορισμένη στάθμη αντίστοιχα. Ο νομοθέτης είχε αναμφίβολα, άριστες προθέσεις. Δεν καθόρισε όμως προϋποθέσεις, ούτε ήταν στο χέρι του, για να τηρηθεί το γράμμα του νόμου. Και δεν έλαβε στα σοβαρά υπόψη του το ότι για τις κατά συρροή παραβάσεις του Ελλαδικού όχι μόνο στο Θεσσαλικό αλλά στο σύλολο του χώρου φταίνε συνήθως: η κακιά ώρα, η αναβροχιά, το ανομολόγητο πολιτικό κόστος, ο Θεός που δεν είναι δεκτικός στις λιτανείες και, και ...Ολα αυτά φταίνε και πότε η έλλειψη στοιχειώδους διαχείρισης των υδάτινων πόρων, εγώ θάλεγα των υδρόβιωνοικοσυστημάτων,πράγμα που είναι η απαραίτητη προϋπόθεση για την εφαρμογή του νόμου. Βεβαίως, υπό το κράτος του πανικού της δικαιολογημένης αγωνίας των παραγωγών και της ανύπαρκτης δημόσιας διοίκησης, είναι ανεδαφικό να ζητήσεις ευθύνες. Κάποιος πολιτικός πριν από χρόνια σε μια έξαρση λαϊκισμού, εκατόμισε την ιστορική φράση: «Θεσμός είναι ο λαός». Στην προκείμενη περίπτωση θάταν πιο ορθό να λέγαμε: «Θεσμός είναι ο καιρός». Κι αν κάποιος διανοηθεί να πει... «μα αυτή η συνεχιζόμενη για χρόνια κατάσταση ακυρώνει κάθε προβληματισμό και δράση για την οικολογική ισορροπία που διαρκώς καταρρέει...» θα πάρει άμεση την απάντηση. Η οικολογική ισορροπία θα αποκατασταθεί όταν θα γίνει η εκτροπή του Αχελώου! Η αποκατάσταση των πνεόντων τα λοισθια οικοσυστήματων μετατίθεται κι αυτή στο μέλλον σαν το πάλαι ποτέ σοσιαλιστικό μας όνειρο, αναμικτο με παπαδίστικες υποσχέσεις στους πεινώντες και κυρίως στους διψώντες για τη βασιλεία των Ουρανών.

Επεισόδιο 5: Πριν από τα Χριστούγεννα, Δημοτικός Σύμβουλος ών της Λάρισας δέχθηκα πρόσκληση εκ μέρους της Νομαρχίας να παραστώ στην υποδοχή του τότε πρεσβευτή των ΗΠΑ κ. Σωτήρχου καθώς και στη συζήτηση που θα επακολουθούσε μαζί του για τα τοπικά προβλήματα. Δεν πήγα για λόγους αρχών. Εμαθα όμως, την επομένη, ότι στον κύριο Μάικλ Σωτήρχο ανεπτύχθησαν τα αναπτυξιακά προβλήματα της Θεσσαλίας, με κυρίαρχο την εκτροπή του Ανω Ρου του Αχελώου! Δεν ξέρω, αν ο υψηλός επισκέπτης υποσχέθηκε, και με ποιάν ιδιότητα, να θοηθήσει στη λύση των προβλημάτων. Ενα ξέρω: ότι έχουμε διεθνοποιήσει με τον πιο αστείο τρόπο, την ανακνότητα μας να επιλύσουμε μόνοι μας ό,τι πρόβλημα μας αφορά, προσφεύγοντας κακόμοιροι ιθαγενείς, στους υψηλούς μας προστάτες. Κι ας διαρρηγνύουμε ύστερα τα ιματιά μας για το Στρατηγείο του ΝΑΤΟ.

Επεισόδιο 6: Είναι γνωστή η ανούσια αντιπαλότητα μας με τους γείτονες Βολιώτες (κατά την sic έκφραση «εξ ανατολών γείτονες». Αντιπαλότητα που οξύνθηκε πρόσφατα με την διαφορετική απαίτηση για την κατανομή (διάβασε ιδιοκτησία) των εδρών του Θεσσαλικού Πανεπιστημίου. Προσφάτως, ακονίσαμε τα ξίφη μας και για τους εκ Δυσμών γείτονες, τους Καρδιτσιώτες που μας κρατούν το νερό. Αναβιώνει το αρχαίο πνεύμα των πόλεων – κρατών. Σε λίγο θα αισθανόμαστε υπερήφανοι όχι ως Ελληνες, ούτε ως Θεσσαλοί αλλά ως Λαρισαίοι. Το ίδιο φαντάζομαι και οι «εχθροί». Το ακατανόητο σε πείσμα των ιδεολογιών, πνεύμα της ιδιοκτησίας, πάνω στη φύση, στον πολιτισμό, στους πόρους, εξακολουθεί και σήμερα να διαιρεί επικίνδυνα κι αυτό, εν αγνοία κι αυτών ακόμη των παραδοσιακών εχθρών της ιδιοκτησίας.

Επεισόδιο 7: Αλλο ιδιοκτησία, άλλο αρμοδιότητα. Κι επειδή η παλιά κοίτη του Πηνειού δεν αποτελεί πια αντικείμενο ιδιοκτησίας, είναι πολύ βολικό που δεν έχει ξεκαθαρισμένο καθεστώς, αρμοδιοτήτων πάνω της εκ μέρους των υπηρεσιών. Αν λοιπόν κάποιοι κόπτονται για τη σωτηρία του Πηνειού (μέσω του Αχελώου φυσικά) δεν μας διευκρινίζουν ποιόν Πηνειό εννοούν. Γιατί, αυτόν τον παλιό, το βρωμάρη, τον γεμάτο σκουπίδια, αποκλείεται να τον αγαπούν. Αυτός άλλωστε απέκτησε και «αντ' αυτού», τη λίμνη στο Αλκαζάρ.

Επεισόδιο 8 και τελευταίο: Ο ΤΟΕΒ Πηνειού, τις τελευταίες μέρες ψάχνει εναγωνίως για νερό. Νερό που θα αρδεύσει τα συνήθως περισσότερα από τα δηλωθέντα στρέμματα. Στον αγώνα του να έρθει νερό από τη Λίμνη του Πλαστήρα ζητά συμπαραστάτες και εισπράττει μεταξύ των άλλων την απάντηση – δήλωση του κ. Δημάρχου: «Μόνον ο Αχελώος θα λύσει το πρόβλημα» Δήλωση που ουσιαστικά ισοδυναμεί με την παροιμία «Στο σπίτι του κρεμασμένου δεν μελετούν σχοινί...». Η πιο σωστά, δεν κρεμούν πανώ που προπαγανδίζουν την εκτροπή του Αχελώου σαν τη ΜΟΝΗ λύση στην ανεπάρκεια (;) νερού της Θεσσαλίας. Ο Αχελώας λοιπόν... έχουν γραφτεί ποταμοί σχολίων και απόψεων για την εκτροπή του. Τόσοι, που αν αντιστοιχούσαν σε μελέτες περιβαλλοντικών, κοινωνικών και οικονομικών επιπτώσεων θα συνιστούσα την αρτιότερη από καταβολής πολιτισμένου κόσμου μελέτη ενός μεγάλου ομολογουμένως έργου.

Κατανοώ ότι είναι παράτολμο να σχολιάζεις ένα όραμα, ένα έργο που για τη Θεσσαλία αποτελεί πλέον ταμπού, που φρόντισαν ορισμένοι, σπέρνοντας φανατισμό και πάθος, να το κάνουν ταμπού. Να' με συμπαθούν όμως αλλα δεν μπορώ τον ολοκληρωτισμό τους. Αυτές οι ταυτίσεις. Αναπτυξη = Εκτροπή Αχελώου, αμφισβήτηση εκτροπής = ανθελληνική στάση κλπ πέρα από ολοκληρωτικές έχουν γίνει και επικίνδυνες και το ζήτημα άρχισε να κακοφορμίζει. Ασχετα αν στο τέλος του δρόμου «αναμένει η δόξα» όπως δήλωσε και ο αγαπητός κ. Δήμαρχος. Βέβαια, το πόσο σχέση μπορεί να έχει η ανάπτυξη με μάχες, ανάρτηση πανώ, φανατισμούς και δόξες, αυτό φαντάζομαι μόνο στην Ελλάδα του 1993 (;) μπορείς να το συναντήσεις. Κι όλα τούτα θα ήταν ίσως φαιδρά και ανάξια σχολίων αν δεν περιείχαν σπέρματα διαφορετικά και επικίνδυνα. Κάθε άνθρωπος, κάθε ομάδα ανθρώπων, κάθε κοινωνία έχει αναφαίρετο δικαίωμα να κάνει όνειρα. Κάθε ειδικός έχει δικαίωμα και υποχρέωση ίσως να κάνει προτάσεις κι έχει επίσης το δικαίωμα να αγωνίζεται για την υλοποίησή τους. **Κανείς όμως δεν έχει το δικαίωμα να παρουσιάζει την άποψη του σαν τη ΜΟΝΗ λύση που αν δεν υλοποιηθεί το αποτέλεσμα θάναι καταστροφή.**

Κανείς δεν έχει δικαίωμα να ηχεί ως Κασσάνδρα ενισχύοντας την απόγνωση. Αν αυτή τη στιγμή η Θεσσαλία βρίσκεται στα πρόθυρα οικολογικής κατάρρευσης ή γενετικού εκφυλισμού (το ακούσαμε κι αυτό) για τούτο δεν φταίει κάποια Βάσκανος μοίρα, ούτε οι ξένοι δάκτυλοι ούτε η κακιά ώρα. Φταίει πάνω από όλα η έλλειψη προγραμματισμού και διαχείρισης, η αδιάφορη έως εχθρική στάση μας απέναντι στη φύση αλλά και το πρότυπο ανάπτυξης στο οποίο πιστεύουμε, που μετρά τα υδάτινα οικοσυστήματα μόνο με τα κυβικά. Αν κάποιοι θασώτες της εκτροπής πονούν θαθύτατα για τον Πηνειό που κάθε καλοκαίρι κάνει... διακοπές για μένα προσωπικά ο πόνος είναι οξύτερος, γιατί δεν τον μετρώ μονον με τα κυβικά. Και θάθελα να είναι ποτάμι όλους τους μήνες του χρόνου, γιατί το σπουδαιότερο από τα κυβικά είναι η ζωή που κουβαλάει μέσα του, στενά συνδεδεμένη με τη δική μας ύπαρξη και την ιστορία μας. Και θα προτιμούσα η ζωή αυτή να συνεχιστεί στην πράξη κι όχι σε εικοσαετή οράματα.

Σημείωσα πριν, ότι η ιστορία με τον Αχελώο άρχισε να κακοφορμίζει. Και εξηγούμαι: Αυτή τη στιγμή, η Θεσσαλία έχει πρόθλημα εξύ στους καλοκαιρινούς μήνες. Αυτό το πρόθλημα θα μπορούσαμε να το ξεπεράσουμε με την εναλλακτική λύση των μικρών έργων (μικρά φράγματα, ταμιευτήρες νερού) που απαιτούν λιγότερα κεφάλαια, μικρότερο χρόνο κατασκευής, είναι πιο ήπια, οικολογικά αποδεκτά και κοινωνικά ελέγξιμα. Είναι έργα μακρής κλίμακας, που παρ'ότι εξαγγέλλονται κατ' ανεξήγητο τρόπο δεν πραγματοποιούνται. Τι φοβόμαστε; Μήπως ακυρώσουν το όραμα του Αχελώου; Πόσα εκατομμύρια κυβικά χρειάστηκαν τη θερινή καλλιεργητική περίοδο οι γεωργοί; Πόσα αντίστοιχα εκατομμύρια κυβικά έστελε στη θάλασσα ο Πηνειός και το Ασμάκι το χειμώνα; Ας απαντήσουν οι ειδικοί που σιωπούν. Για να διαπιστώσουν ιδίως όμασι οι γεωργοί,πως ο εφιάλτης της λειψυδρίας δεν θεραπεύεται με οράματα μωσαϊκού τύπου (ΜΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΛΥΣΗ –σας θυμίζει τίποτε;)

Αυτή τη στιγμή δεν συζητάμε αν είναι εθνικώς ωφέλιμη η εκτροπή του Αχελώου. Ο καθένας ας θγάλει τα συμπεράσματά του. Πλην όμως δεν μπορούμε να προσπεράσουμε το γεγονός ότι η επιλογή αυτή δημιουργεί αντιπαλότητες. Φέρνει σε σύγκρουση τους Θεσσαλούς με τους Αιτωλοακαρνάνες, πράγμα που απ' ότι φαίνεται μας αφήνει αδιάφορους. Κι όμως οι δεύτεροι θλέπουν τη γή τους μελλοντικά να αφιδατώνεται (εκτροπή Αχελώου, φράγμα Ευήνου, απόληψη νερού από την Τριχωνίδα κλπ). Η εικόνα που έχει ο Αιτωλοακαρνάνας για το Θεσσαλό είναι ένός ανθρώπου που εκμεταλλεύεται με τον καλύτερο τρόπο την θεσσαλική υπεροπλία στην κυθέρνηση. Κι αν θλέπουμε λίγο μακρύτερα από την Θεσσαλία ίσως μας κάνει να εκραγούμε από εθνική οργή, το γεγονός ότι οι γείτονές μας Σκοπιανοί έχουν σκοπό να εφαρμόσουν το συνταχθέν από την εποχή του Τίτο, εικοσαετές πρόγραμμα αξιοποίησης του Βαρδάρη, που προθλέπει 6 μεγάλα φράγματα και πινές εκτροπές με αυτονότητο αποτέλεσμα για το ελληνικό τμήμα του ποταμού (Αξιός). Το γεγονός επίσης ότι οι Βούλγαροι έχουν σε αδράνεια μελέτη εκτροπής μέρους του Νέστου στην πεδιάδα του Πλόβντιθ. Αμφότεροι δε, θα ζητήσουν την επενδυτική παρέμβαση και στήριξη της ΕΟΚ! Δεν πρόκειται για ανθελληνικές ενέργειες (άλλωστε δεν είναι δάκτυλος του Παπαγιαννάκη). Είναι η ίδια πρακτική με την δική μας. Απόρροια ενός προτύπου ανάπτυξης που δεν θλέπει μακρύτερα από την μύτη του.

Μέσα στην όλη διαδικασία συνέθησαν και πράγματα λυτηρά. Κάποιοι δεν αντέχουν στο άκουσμα της αντίθετης άποψης έστω και αν προτρέχουν να την κρίνουν ατεκμηρίωτη (πριν καν την ακούσουν). Ο χαρακτηρισμός των αντιπάλων του έργου ως ανθελλήνων ανάγεται σε άλλους χαλεπούς καιρούς. Κι εδώ η ιστορία επαναλαμβάνεται: ως φάρσα –το χαρακτηρισμό τον εκταξεύουν άνθρωποι που κατά κόρον τον δέχθηκαν στο παρελθόν. Ανθρωποι που αγωνίστηκαν και ταλαιπωρήθηκαν για να ακούγεται η άλλη άποψη, αισθάνονται στενόχωρα όταν ακούγεται κάτι διαφορετικό από αυτό που θάθελαν. Γίνεται συστηματικός διασυρμός και χλευασμός των οικολόγων και κυρίως των ορνιθολόγων (ίσως λόγω του πρώτου συνθετικού της ιδιότητας τους που δεν προσδίδει ιδιαίτερο κύρος όπως φερ'ειπείν ο τίτλος κατασκευαστής τεχνικών έργων). Κι ας χαίρουν οι Ελληνες ορνιθολόγοι διεθνούς εκτίμησης για το επιστημονικό τους έργο. Ας καταλάθουν επιτέλους όλοι ότι αυτός που λέγεται οικολόγος έχει διαφορετική άποψη για την ζωή, την ανάπτυξη, την κοινωνία. Κι ακόμη: Η μικρή ιστορία των οικολόγων δείχνει καθαρά ότι, υπήρξαν πάντα στόχος των μεγάλων πολιτικών και οικονομικών συμφερόντων. Ας προσέξουν λοιπόν αυτοί που τους διασύρουν, τινός ιδιοκτησία είναι ο μύλος, στον οποίο κουβαλούν νερό (αν υπάρχει).

Για να επανέλθω κλείνοντας, πιστεύω πως το υδατικό – οικολογικό πρόθλημα της Θεσσαλίας είναι κυρίως θέμα σωστής διαχείρισης των υδροθίων οικοσυστημάτων., Μια σειρά μικρά φράγματα και ταμιευτήρες κατά μήκος του Πηνειού, τα φράγματα Σμοκόθου, Πύλης, Ενιππέα, Τιταρήσιου, ο ταμιευτήρας της Κάρλας, της Λίμνης Αργυροπουλίου, της Καλλιπεύκης κ.α. δίνουν κατά την ταπεινή μας άποψη λύση στο σημερινό πρόθλημα.

Κι αφού σκύψουμε σοβαρά στον προγραμματισμό της μελλοντικής ανάπτυξης λαμβάνοντας υπόψη ό,τι δεν λάθαμε ως τώρα, θα αποφανθούμε με σιγουριά για την ανεπάρκεια ή μη σε νερό.–

● Ο τ. δημοτικός σύμβουλος κ. Ζήσης Αργυρόπουλος επισημαίνει με χιούμορ καυτές αλήθειες και συνθέτει το παζλ της υποκρισίας μας